

findes udtalt de Ønsker og de Anskuelser, som de paagældende Husmænd nære om denne Sag. Men da Sagen vel rimeligvis bliver henvist til et Udvalg, vil der jo der senere kunne være Lejlighed til at gøre sig bekendt med det. Hermed skal jeg tillade mig at anbefale det foreliggende Lovforslag.

Birck: Bornholm er jo øjensynlig Kælebarnt i Aar; vi faa baade paa Finansloven og andre Steder Lettelser for Bornholm baade paa den ene og den anden Maade, og for saa vidt maa Bornholm i Aar siges at være Lykkens Skødebarn. Hvad Aarsagen er til, at baade Regeringspartiet og det ærede Socialdemokrati interesserer sig saa stærkt for Bornholm, ja ligefrem konkurrere om at vise deres Interesse derfor, ved jeg ikke, og jeg kan heller ikke gætte det. Med Hensyn til selve Forslaget vil jeg kun sige, at i al Almindelighed er det en Følge af Tiendeloven, og paa en vis Maade er det det samme Princip, der ligger deri som i Tiendeloven, altsaa en Nedsættelse af de Afgifter, som tilkomme det offentlige, og det Princip er jo i sig selv ikke altid et heldigt Princip, og i hvert Fald maa jeg have Lov til at sige ingenlunde noget ufarligt Princip, efterhaanden at knæsette den Regel, at hvor Staten har Arvefæsteafgifter, vil Ejeren kunne forvente under visse politiske Perioder eller visse gunstige Forhold at faa dem nedsatte, og i samme Grad som en Del ærede Medlemmer sympatiserer med Tanken om Statsarvefæste, bliver det ret farligt at knæsette et saadant Princip. Det er muligt, at der er særlige Grunde, som anført af de to ærede Talere, til, at disse Arvefæsteafgifter ere ansatte for dyrt, men selv om de vare det den Gang, de bleve paalagte, saa vil jeg dog gerne vide — og det faar jeg jo sikkert at vide i et eventuelt Udvalg —, hvad Forholdet er mellem Arveafgiften og den Værdi, den vedkommende Ejendom nu har, den Evne, den har til at vinde Udbytte. Efter dette Forhold vil min Stilling blive bestemt.

Jeg ved tilfældigt, at den højtærede Finansminister vil fremkomme med nogle Oplysninger i Udvalget, og jeg forbeholder mig da at tage endelig Stilling, til disse særlige Grunde foreligge. Overfor det rent principielle Punkt at nedsætte Statsarvefæsteafgiften maa jeg reservere mig alt muligt, og jeg forbeholder mig, som sagt, min Stilling til det foreliggende Forslag, til de nærmere Oplysninger foreligge.

Finansministeren (*Vilhelm Lassen*):

Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Blem) har Ret i, at dette Forslag kun har en meget ringe finansiell Betydning. Det drejer sig kun om faa Penge for Statskassen, og var der ikke Spørgsmaal om andet end om, hvorvidt Statskassen bør undvære disse Penge, var det ikke en Sag, der burde afføde megen Debat.

Men det er jo heller ikke ærede Medlemmer ubekendt, at en Afgørelse som den her foreslaaede med Nødvendighed vil drage Konsekvenser efter sig. Det er jo ikke alene paa Bornholm, at Staten har Arvefæsteafgift, og det er desværre ikke alene derovre, at man lever i den Tro, at de i sin Tid ere blevne paalagte paa mere eller mindre regulær Maade. Og Følgen af, at man nedsætter Arvefæsteafgifterne paa Bornholm, vil blive, at man fra andre Steder, navnlig fra Frederiksborg Amt og visse Dele af Københavns Amt, vil faa lignende Begæring, der ville vise sig uimodstaaelige.

Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) sagde, at jeg ved Finanslovens 1ste Behandling havde sagt, at man ved Fastsættelsen af disse Arvefæsteafgifter dels havde lokket Husmændene ved at stille dem nogle Aars Fæstefrihed i Udsigt, og dels truet dem med, at hvis de ikke toge Fæstet paa de Betingelser, der bleve tilbudte dem, vilde man tage det gamle Fæste fra dem. Jeg tror, at jeg ved disse Ytringer mere refererede, hvordan Husmændene selv opfattede Sagen, end jeg gjorde mig til Part i Sagen. I øvrigt skal jeg indrømme, at der er meget, der taler for, at man den Gang er gaaet for haardt frem overfor Husmændene. Men det, der gør Sagen noget indviklet, er det, at det ikke mere er de Folk, som der i sin Tid blev øvet Uret imod, der sidde ved disse Lodder. Lodderne ere gaaede i Handel og Vandel, og har Afgiften været noget højere end rimeligt, da den blev fastsat, har til Genæld Købesummen for de nuværende Ejere været saa meget lavere. Det maa man heller ikke glemme i denne Forbindelse.

Imidlertid finder jeg ogsaa, at det er uheldigt, naar der i en Landsdel lever en Befolkning, som mener, at der i sin Tid er øvet Uret fra Statens Side mod deres Fædre, og kæmper for at komme bort fra den Uret. Jeg mener, det er uheldigt, hvis man vedblivende skal modsætte sig den. Men man kan ikke gaa ganske glat dertil uden at tænke paa Konsekvenserne.

Som det ærede Medlem for Køben-